

er kun den samme Idee, blot udtrykt i en anden Form.

Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet:

Det første Spørgsmaal, som her blev bragt under Overveielse af den ærede Taler, var det, hvorvidt en saadan Stiftelse kunde anses for at være begrundet i selve Holbergs Testamente. Der staaer i Testamentet, som anført i Motiverne til Lovudkastet: „Item, at Børrelser paa Tersløfegaard forundes en stiftelig Enke, som nyder Udviisning af Skovene“. Dette er Ordene i Testamentet, og de ere ikke indskrænkede til en enkelt, til en vis bestemt Enke. Dersom disse Børrelser skulde have været givne til en bestemt Enke, da vilde hun være bleven navngiven; det vilde da være bleven sagt i Testamentet, at den og den Enke for sin Livstid skulde have Børrelserne og Udviisningen, og at den ærede Taler ikke kan antages at have Ret i sin Opfattelse, bestyres ved at see hen til, hvorledes Forholdene have været efter den Tid. Man maa altid, naar der er Tale om en Bestemmelse, som er givet langt tilbage i Tiden, see, hvorledes denne Bestemmelse er bleven fortolket og opfattet, strax efterat den er bleven givet og senere i Tidens Løb; og det er nu ganske sikkert, at denne Bestemmelse i Holbergs Testamente er bleven opfattet saaledes, at disse Børrelser skulde forundes „Enker“. Foraa vidt den ærede Taler bemærkede, at man i saa Fald burde indrette dette Enkesæde ubelukkende for ugifte Piger, da kan jeg være ganske enig med ham i, at ugifte aldrende Piger ere ligesaa trængende som Enker, og mange iblandt dem maaskee meget mere trængende, men der er dog derved at bemærke, at der udtrykkeligt staaer i Holbergs Testamente, at Børrelserne skulde forundes en stiftelig „Enke“. Den ærede Taler har ogsaa bemærket, at det var en langt bedre Maade at uddele Hjælpen paa, at hde den alene i Penge og lade Bedkommende selv bruge denne Pengehjælp, hvor de ville. Jeg kan tiltræde Meget af, hvad der i saa Henseende er sagt; en saadan Pengehjælp kan bruges hos en Slægtning, hvor der kan gaaes lidt tilhaande, hvor Bedkommende kan hjælpe lidt med at passe

Børnene eller paa anden Maade, og derved gjøre Opholdet langt lettere; men der er dog een Ting, som man her maa vogte sig for, og det er, at naar man alene yder en Pengehjælp, saa er det langt vanskeligere at drage Omhu for, at Understøttelsen kommer den virkelig Trængende og Forladte til Hjælp, end naar Understøttelsen knytter sig til Opholdet paa et bestemt Sted, naar der stilles den Forbring, at de Bedkommende skulde rive sig løs fra deres Omgivelser og bosætte sig paa et bestemt Sted. Jeg har i den Henseende ikke saa liden Erfaring fra store Stiftelser, i hvis Bestyrelse jeg har deeltaget. Det maa i den Henseende jo ogsaa bemærkes, at der staaer i Testamentet: „Børrelser paa Tersløfegaard“ og „Udviisning af Skovene“. Foraa vidt endelig den ærede Taler bemærkede, at Lovforslaget vilde hindre Selveindoms Fremme — ja, det Udtryk brugte den ærede Rigsdagsmand ikke, — men at det dog skulde træde hindrende veien for Jordens hensigtsmæssige Benyttelse, eller noget Egnende, saa er den Eiendom, hvorom der her er Tale, ikke meget stor; den har kun 26 Tdr. Land. Uagtet jeg, hvad Udviisningen af Skovene angaaer, er ganske enig i, at den ikke i og for sig er noget Unseligt, saa forekommer den mig dog her at have sin Begrundelse i de udtrykkelige Ord af Holberg: „som nyder Udviisning af Skovene“.

Den Gave, Holberg har givet, er en Gave af en overordentlig stor Værdi, som paa mangfoldige Maader kommer Landet tilgode; den dynges nu ikke længer op, men har jo fundet rige Afledningskanaler til forskjellige Diemed. Lad os derfor til Ære for hans Minde fastholde hans Bestemmelse om Børrelserne paa Tersløfegaard og Udviisningen af Skovene. Det er kun disse Par Linier, der i hans Testamente ere knyttede til hans store Gave, og jeg synes ikke, der er Anledning til at fravige, hvad der saaledes af ham udtrykkelig er nævnt. Jeg skal derfor anbefale Lovforslaget til Thingets Velvilje; jeg paatalder Taknemmelighedsfølelsen mod Holberg og haaber, at denne Taknemmelighedsfølelse vil være den Genius, der vil føre Lovforslaget lykkelig igjennem Rigsdagen.